

A vagina tekintete

Kati monológja

A monológ alapjául szolgáló interjút Hadas Miklós készítette

Egész életemben szélsőséges reakciókat váltottam ki magam körül: ha valahol megjelenem, akkor vagy borzasztóan gyűlöltek, mégpedig azért, mert olyan nő vagyok, aki néz, lát, s olyat képes megmutatni, amit senki más nem tud. Ebből pedig igen gyakran nagy feszültségek származtak. Vagy pedig az történt, hogy borzasztóan szerettek, és akkor egészen zseniális dolgokat tudtam létrehozni. Nem csupán a fényképeim révén, hanem az életemben, a kapcsolataimban is. Az én életemben ugyanis a képi és az érzéki látásmód nagyon szorosan összekapcsolódik: számomra az a legfontosabb, hogy mit vesz fel a retina, mivel abból vagy kép lesz, vagy erotika, vagy mind a kettő. Nem hiszem, hogy sok ember van, aki ennyit szenvedett volna életében e két dolog miatt.

Engem gyűlölnek a nők, félnek tőlem, holott soha senkinek a pasiját el nem vettem. Azok a nők is gyűlölnek, akik szeretnek. Az egyik első nagyon furcsa mondat talán az volt az életemben, amikor egy újságíró barátom, huszonkét éves koromban, megkérdezte: vajon miért van az, hogy amikor én belépek egy terembe, a csajok mind eldugják a pasijukat? Pedig még szűz voltam akkor. Valószínűleg egyébként a lányok között én voltam az utolsó az egyetemen, aki elveszítette a szüzességét. Emlékszem, talán első vagy másodéves francia szakos diák lehettem, az egyik ötödéves fiú azt mondta: meg kéne tiltani, hogy egy olyan csaj, mint én végigmenjen a folyosón, mert eltérítem a hallgatók potenciáját, kioltom a tudományos libidójukat.

Az a különös, hogy egyáltalán nem láttam szépnek magam. Sőt, kifejezetten utáltam és szégyelltem magamat, ha valaki azt mondta rólam, hogy szép vagyok. Pedig tényleg szép voltam, ez ugyanis utólag kiderült az akkor rólam készült fotókról. De annak idején még egyszerűen nem hittem el. Addigi életemben nem találkoztam egyetlen olyan pasival sem, akire azt mondhattam volna, hogy „na, ez igen”. Pedig nekem is borzasztóan kellett volna már valaki. Bergman-filmeket néztünk, s mindenki úgy érezte, élni kéne már végre. Aztán hirtelen hozzámentem feleségül egy filozófushoz, mert olyan okos volt, és nem azt mondta, hogy milyen jó seggem van, hanem úgy beszélt velem, mint egy okos emberrel. A szex szörnyű volt vele. Annyira meggyűlöltette velem az egészet, hogy azt hittem, vége, kész, a szex ezután kimarad az életemből. Amikor aztán a házasságkötésünk után egy hónappal megkefdelte a legjobb barát-nőmet, az nekem jó válási ok volt. A barátnóm azóta is megvan, nem érdekelt engem, hogy mi történt közöttük, csak kellett valami ürügy, mert tényleg nem bírtam ki, hogy az a pasi hozzám nyúljon. Aztán, mint nemsokára kiderült, nem volt semmi bajom a szexualitással, csak éppen ezt az első fiút nem egészen jól választottam ki. Emlékszem, a második szerelmem, aki egy színész volt Debrecenben, úgy vitt bele a szexualitásba, hogy tényleg mindent megtanultam. Előtte együtt laktunk hetekig, de egy ujjal sem nyúlt hozzám, csak fokozatosan bevezetgetett. S amikor a végén aztán hozzám nyúlt, rájöttem, hogy ez tényleg jó...

Amúgy nem voltam szorgalmas diák, de nagyon tehetséges voltam. Ha írtam valamit, az mindig bejött, s a magyar nyelvtan kivételével mindig ötösrre vizsgáztam. Amikor franciául elkészítettem az első dolgozatomat, amiben egy regényt elemeztem, pedig akkor olvastam el életemben először egy regényt végig franciául, a tanszékvezető azt mondta, hogy végig-olvasta a kézzel írt harminc oldalt, s az elejétől a végéig úgy érezte, hogy ezt egy fiú írta. Nemcsak a tartalma miatt, hanem azért is, mert annyira határozott, férfias volt a kézírásom. Már akkor, az első évben azt mondta, hogyha így folytatom, végzés után bent maradhatok az egyetemen. Aztán persze eléggé másképpen alakultak a dolgok, de még ma is úgy van, hogy amikor olvasok egy regényt vagy egy verset, azonnal pontosan érzem az egészet. Mindent érzek, mindenkit érzek, pontosan látom a struktúráját. És lehet, hogy mégis az lett volna jó, ha az irodalomtudományról szólt volna az életem.

Azóta tudom, hogy a férfiasságomnak az volt az oka, hogy teljesen azonosultam a bátyámmal, aki fantasztikus fiú volt, és mégis rettentően nőies volt a gondolkodásában, írásában, mindenben. Ő volt a lány, a gyengéd, miközben nagyon szép fiú volt. Ő volt az, aki nem erőszakkal akarta megoldani a dolgokat, mint én, hanem mindig azt mondta, hogy beszéljük meg, ezt nem így kell, másként kell. Lényegében ikrek voltunk, szimbiozisban éltünk, egymást kiegészítettük. Persze szó sincs arról, hogy ő ne lett volna férfi, csakhogy minden, amit csinált, minden, ami miatt úgymond nőies lett, azért volt, mert én nem voltam képes megcsinálni, mivel én helyette voltam férfias, ő pedig helyettem volt nőies. Mindig úgy akartam pisilni, amikor kicsi voltam, ahogy a fiúk. Össze is pisiltem a nadrágomat, természetesen.

Egyszer például szétharaptam az ujját. Nem verekedtünk, csak azt akartam tudni, hogy ő is húsból és vérből van-e, annyira szerelmes voltam belé. Akkor ő olyan hatéves lehetett, én meg öt. Folyt az ujjából a vér. Jött anyám, és mondtam neki, hogy megharaptam a bátyámat. Erre meg akart pofozni, de a bátyám azt mondta, hogy saját magát harapta meg. Hatéves korától harminchat éves koráig, míg meg nem halt, a világ legszebb pasija volt. Ez nagy teher egy nőnek, aki hiába volt szép, nem volt olyan szép, mint ő. Sohasem voltam olyan szép, mint ő. Egyébként akkor jöttem rá, hogy szerelmes vagyok belé, amikor tizenhat éves koromban elolvastam a *Vásott kölyköket*. Egyébként annak idején úgy hívtak bennünket Szentmiklóson, ahol felnőttünk, hogy a *Cocteau-ikrek*. A feleségéről is mindenki azt hitte, hogy az ikertestvérünk, annyira hasonlított rám. Na, ő képtelen volt elviselni a kettőnk kapcsolataát...

Úgy gondolom, nagyon kevés annyira zseniális szülő van, mint a mieink voltak. Ez nem adatik meg mindenkinek. Ezért vagyok én is egy kicsit rossz anya, mert nekünk is mindig mindent megengedtek. Például mindig megmondták nekünk a szüleink, hogy hányra kellett hazamennünk. És ha azt mondták, hogy egyre jöjjünk haza, de mi még szerettünk volna maradni, akkor egy órákor kölcsönkértünk egy biciklit, hazamentünk, hogy nem jövünk egykor, hanem majd csak négykor. Akkor minden rendben volt. De egy órákor haza kellett menni szólni, hogy csak négykor jövünk. Az első pillanattól kezdve bizalmi viszony volt közöttünk. Nem az a gyerek megy el drogozni, akiben megbíznak, hanem az, akit mindentől tiltanak.

Tizenhét éves koromban például az anyám elolvasta Keruac *Úton* című regényét, majd azt mondta, tessék, itt van. Apám is mindig mindent megvett. A *Zabhegyezőt* is. Elolvasta, gondolkodott két napig, majd azt mondta, odaadom neked, mert bízom benned. Ha nem adnám oda, akkor is megszerezned. Pedig nem voltak kifejezetten értelmiségiek, noha apám egyetemre járt. De aztán gabonát árult. Anyám, akinek voltak mély depressziós periódusai, amit sajnós én is örököltem tőle, nem végzett egyetemet, de borzasztó kifinomult volt. Ezt alapvetően az apjának köszönhette. Egyébként nekem is ez az anyai nagyapám tanította meg, hogy mit és hogyan kell olvasni. Ő volt az, aki kivette a kezemből az első mesésköny-

vet, és azt mondta, hogy most már abban a korban vagy, amikor Jókait olvashatsz. Emlékszem, tizennégy éves voltam, amikor otthon levettem a polcról az *Anna Kareninát* – nagyon-nagyon szerettem, tényleg. Az apám nem vette el tőlem, pedig elvehette volna, mert ha úgy vesszük, csalás, megcsalás, megcsalás meg ilyenek vannak benne, s nem biztos, hogy ezek egy tizennégy éves gyereknek valók. És amikor utána mondtam neki, hogy vegye meg a *Feltámadást* is, szó nélkül megvette.

Nagyanyám úgy tudott uralkodni, hogy senki nem vette észre, hogy az ő akarata érvényesült. Eközben fantasztikus tolerancia jellemezte. A bátyám ezt ugyanígy csinálta. Ők olyan emberek voltak, akik körül soha nem volt probléma, mindent azonnal meg tudtak oldani. Mindent elrendeztek, mindent a helyére tettek. Csak sajnos ez a képesség bennem nem alakulhatott ki, mert nekem túlságosan is jó dolgom volt, mindenki az én kedvemet leste, nekem akartak jót tenni. Engem gyakorlatilag a nagyanyám nevelt fel, mert nagyon sokat lakott nálunk, pláne, miután nagypapa meghalt, és odaköltöztünk mi is a nagymamához.

Számomra a legszebb kapcsolat, amit életemben valaha is láttam, a nagymamám és a nagypapám közötti kapcsolat volt. A nagypapám igazi senior volt Szentmiklóson, de közben egészen rendkívüli entellektüel is volt, paraszt is volt, kocsmája is volt, miközben nem gazdálkodott, mert mindig más gazdálkodott helyette. Hatalmas nagy szoknyapecér is volt, meg nagy mulató, de ezt a nagymama valahogy tűrte, mivel ezzel együtt annyira szerette a nagyapát, hogy nem csinálta azt, amit később én, hogy a férjem minden tizedik csaja után elmentem egy hónapra mással kúrni. A nagypapának a száját sem kellett kinyitnia, csak ránézett valakire, s a másik rögtön tudta, mit és hogyan kell csinálni. Ugyanakkor a gazdaságban, a házban a nagyanyám uralkodott, a kocsmában ő főzött. De úgy, hogy soha fel nem emelte a szavát, soha bele nem szólt semmibe, csak éppen valahogy úgy intézte a dolgokat, hogy a végén minden úgy történt, ahogy ő akarta. Előtte, egész életem során, az ő kapcsolatuk lebegett, ezt szerettem volna megvalósítani. Csakhogy, s ez az én életem nagy tragédiája, Franciaországban, a huszadik század végén, én már nem találhattam olyan férfit, amilyen a nagypapám volt.

Én 1968-ban voltam először Párizsban, és hetvenháromban, negyedéves egyetemistaként mentem hozzá a második férjemhez, egy francia fiúhoz. Én akkorra már a nyelvet igen jól tudtam, s azonnal belekerültem egy francia családba, s négy éven keresztül gyakorlatilag senkivel nem találkoztam, aki tudott volna magyarul. Eközben tulajdonképpen ugyanott folytattam az életemet, ugyanúgy éltem, mint otthon. Nagyon boldog voltam, hogy a francia kultúrában élek. Semmi gondot nem jelentett számomra az átállás. Aix-en-Provence-ban laktunk, ami egy csodálatos diákváros volt, ott folytattam az egyetemet, ott is bölcsészkarra jártam, és azonnal rengeteg haverom lett, rengeteg érdekes emberrel ismerkedtem meg.

Egy olyan francia családba kerültem, ahol a férjem és a nővére között is egy ugyanolyan erős fiú–lány kapcsolat volt, mint nálunk otthon, a bátyám és én közöttem. Es a család is, ami pedig nagyon ritka Franciaországban, ugyanolyan volt, mint az enyém. Ez volt az egyetlen általam ismert olyan francia család, ahol a szülők nem kölcsönadtak a gyerekeknek, amit aztán gyakran kamatostul kértek vissza, hanem egyszerűen csak adtak, ugyanúgy, mint anyám meg apám, anélkül, hogy visszakérték volna.

És mégis: nagyon hosszú időnek kellett eltelnie ahhoz, hogy a gondolkodásmódjukat is átvegyem. De aztán végül sikerült. Csakhogy ez egy skizofrén tudatot eredményezett nálam. Kétféleképpen tudok ugyanis gondolkozni: franciául és magyarul. A magyar sokkal mélyebb, sokkal messzebbre megy, míg a francia kevésbé akar a dolgok mélyére hatolni. A franciák általában is sokkal felszínesebbek: az evidenciákat írják le, igaz, azt nagyon elegáns formában, de csak a legkritikább esetben jutnak el addig, hogy föltegyék a kérdést, miért evidencia az evidencia. Ettől félnek, mint a tűztől. A nagy törést egyébként az a rövid periódus jelentette az életemben, amikor négy év elteltével fölvettem a hátizságot, és haza-

mentem Magyarországra. Azt hittem, örökre ott is maradok. Csakhogy terhes lettem, s nem akartam a kommunista Magyarországon szülni, ezért aztán másfél év elteltével megint visszajöttem Franciaországba, jóllehet közben életre szóló mély emberi kapcsolataim alakultak ki Magyarországon. Azóta az életem végképp kétfelé hasadt. Hiszen francia állampolgárként úgy élek Franciaországban, mintha francia volnék, ugyanakkor iszonyatosan erős honvágy van bennem Magyarország iránt, és iszonyatosan erősen kapcsolódom Magyarországhoz is. Ez egy igazi skizofrén állapot.

Akkoriban, amikor férjhez mentem, egész Franciaországban minden csak a szexről szólt. Amit Franciaországban szexuális forradalomnak hívtak, az azt jelentette, hogy mindenki mindenkivel, mindenhol, együtt és külön, akárki akárkivel, akárhogy... Én meg, a szerencsétlen kis magyar picca, halálosan szerelmes voltam Michelbe, a férjembe, akivel együtt éltem, míg ő a legyet is megbaszta reptében. A szexuális forradalom egészen addig tartott, amíg az AIDS be nem jött Franciaországba. Végül nekem is jó volt ez valamire, csak éppen borzasztó volt, hogy együtt éltem valakivel, halálosan szerelmes voltam belé, az meg a szemem előtt képes volt egy este három csajt is megkürni. Aztán minden tizedik csaja után én is lefeküdtem valakivel. Közben persze ő is halálosan szeretett, csak engem szeretett, csak éppen képtelen voltam annyit szeretkezni, amennyit ő akart.

Michel tökéletes férfi volt. Szép, okos, érzékeny, emberi, minden megvolt benne. Borzasztóan szerettem. Egyáltalán nem volt jellegzetesen francia, mivel az átlagos francia pasi baromi önző, míg az én férjem mindig csak a másokra figyelt. Rám is borzasztóan figyelt. Tanított egy iskolában. Reggel fölkel, megbaszott. Délben hazajött ebédelni, akkor is megbaszott, este is megbaszott, éjjel is megbaszott, s közben mit tudom én, mit csinált. Egyszerűen nekem ez túl sok volt. És emellett nem volt olyan csaj, aki ha elment mellette, ne kívánta volna meg őt. Ő meg nem tudott és nem is akart ellenállni. Mindig azt mondta, hogy a szex olyan neki, mint egy teniszparti, s hogy tényeg csak engem szeret. Lehet, hogy ez igaz is volt, de ezt én négy évnél tovább nem bírtam. Akkor hirtelen, puff, otthagytam, hazajöttem. Erre ő elment dolgozni Szaud-Arábiába, azt mondta, azért, mert soha többé nem akar nőt látni, mivel én otthagytam. Két évig nem is látott ott nőt. Egyszer, valamikor a nyolcvanas évek elején, tök véletlenül találkoztam vele Párizsban, egy utcasarkon. Akkor már évek óta külön éltünk, jóllehet hivatalosan csak nyolcvanhatban váltunk el. És akkor annak a pasinak, akivel éppen együtt voltam, nem is szóltam, hanem fogtam magam, és visszamentem a férjemhez Marseille-be. A tavalyi karácsonyt is vele töltöttem, s lehet, hogy egyszer megint hozzámegeyek feleségül. Ez egy ilyen kapcsolat.

Nekem a szexuális forradalom azt jelentette, hogy a férjem mindenkit megbaszhatott, ugyanakkor egyáltalán nem bírta elviselni, amikor én is ugyanezt tettem. Az a világ vége volt számára. Rólam mindig azt mondta, s lehet, hogy abban az időben még igaza is volt, hogy én csak akkor fekszem le valakivel, ha szerelmes vagyok belé. Ezért a szexuális forradalmat én úgy gyűlöltem, hogy azt nem lehet elmondani. Mivel hiába élvezhettem volna ugyanakkora szabadságot, mint egy férfi, egyszerűen nem volt hozzá kedvem. Később, úgy jó tíz év múlva, én is belementem ebbe, csakhogy kurva szerencsétlen lettem attól, amit csinálnom kellett. Amikor pedig kikerültem Franciaországba, akkor egyenesen úgy éreztem, hogy belehalok.

Aztán persze eljött a pillanat az én életemben is, amikor úgy határoztam, hogy mostantól kezdve én döntök. Ha belegondolok, tényleg nagyon későn kezdtem, nagyon furcsán kezdtem, nagyon romantikusan kezdtem. Az első huszonöt-harminc pasimba szerintem mindegyik szerelmes voltam. Aztán, amikor annyira kezdtem megismerni a fiúkat, és fölismertem, hogy miről is szólnak a kapcsolatok, akkor döntöttem a mennyiségi akkumuláció mellett, remélve, hogy egyszer az egész majd átmegy minőségi változásba... Hát nem így történt: az én életem is bebizonyította, hogy szart sem ér az egész dialektikus katyvasz! Hiszen hiába tűnt el az összes skrupulusom, hiába mentem el bármikor bárkivel, még akkor is, ami-

kor együtt éltem egy pasival, nem lett jobb az életem! Hiszen nőként csak boldogtalan maradhattam, mert minél inkább önállóvá váltam, annál jobban félték tőlem a fiúk. S így egyre reménytelenebbé vált a helyzetem. Mindennek belső megélését tovább nehezítette, hogy annak a generációnak vagyok a tagja, ráadásul nő, s ez még nehezebbé tette a dolgot, amelyik a saját bőrén kényszerült megtapasztalni, mennyire nem könnyű átállni az új világ normáira, amikor legmélyebb belső késztettségünkben, vágyainkban, érzelmeinkben még a régi világ gyermekei vagyunk. Ez is skizofréniát eredményezhet.

Nem tudom, miért alakult így, de azoknak a pasiknak, akik velem maradtak, mindig szükségük volt arra, hogy elmenjenek valahova máshova. Rettenetesen szenvedtem, mert én nagyon sokáig a romantikus szerelemre, az örök hűségre meg a mit tudom én, mire vágytam. Évekig csak az kellett, hogy úgy érezzem: most szerelmes vagyok valakibe. De kénytelen voltam váltani erre a „szemet szemért, fogat fogért” viselkedésre. Akkor aztán rágták a pasik a párna csücskét. Abban, hogy így alakult a kapcsolatom a pasikkal, egyrészt benne volt ezeknek a fiúknak a milyensége, másrészt az is, hogy a férfiak számára általában is a szexualitás jelenti létük igazolását. Az én pasijaim persze többnyire alkotó emberek voltak, s az is igaz, hogy sokkal több szexualitásra van szüksége egy alkotó embernek, különösen akkor, amikor alkotói válságban van. Ilyenkor érezni, hogy most nagyon jókat lehet szerelmeskedni, de az egész csak feszültségevezetés számára. Ez nagyon más, mint amikor egy kiegyensúlyozottabb alkotói periódusban van.

Ismertem sok fiút, aki végigcsinálta a szexuális forradalmat. Végigélte a feleségével, a hetvenes évek közepétől egyfolytában baszóklubokba járt, mert egyszerűen imádtá. De mégis, ha szerelmes volt valakibe, csak behülyült az egész forradalmába, akármennyire is nyíltan meg szabadon akart létezni. Lehet, hogy a szexualitás egyre inkább technikai-taktikai-praktikus-esztétikai kérdéssé vált, s az érzelmi jellege fokozatosan háttérbe szorult. Lehet. Csak hát az a különös, hogy azok a fiúk, akik a szexuális forradalom élharcosai voltak, borzalmasan tudtak szenvedni, ha a nő is ugyanazt csinálta, amit ők, vagy mondjuk, egy szakítást követően.

Az a pasi például, akivel most élek, egy totál érzelmi nyomorék, akit soha nem szeretett senki, se az anyja, se az apja, se a testvérei, se senki, ezért mindenféle baja volt, amitől egészen furcsává vált, irigy lett, képtelen szeretetet adni. Hiába érzem néha, hogy borzasztó szerelmes belém, ezt képtelen kifejezni, mert egyáltalán nem tudja kimutatni a gyengeséget. És mégis, annyira ragaszkodik hozzám, annyira kapaszkodik belém, mint a kisgyerek, akinek nem volt joga az anyja szoknyájába belekapaszkodni. Ez nagyon furcsa dolog. Nekem külön meg kellett tanulni vele szeretkezni, mert egyszerűen képtelen törődni a másikkal, csak magára figyel. Egyébként Franciaországra igen jellemző, hogy az emberek rideg családban nőnek fel, s ezért nem szeretik, csak használják a másik ember testét.

Ennek a pasinak az a perverziója, hogy ilyen baszóklubokba járjon velem, s hogy én mások szeme láttára szeretkezzem vele. De hogy engem egy másik pasi megbasszon, azt már soha nem bírná elviselni. Csak ő nyúlhat hozzám. És, a fene érti, hogy miért, én ezt elfogadom, hogy én egy ilyen alárendelt nőként, egy médiumként jelenjek meg az ő fantáziavilágában, beteges fantáziavilágában. És imádjá azokat a klubokat, ahol az emberek egymás előtt szeretkeznek. Mellékesen én is jól ismerem ezeket a klubokat. Hazudnék, hogyha azt mondanám, hogy ez nem stimulál. Tényleg kurva izgalmas, viszont soha nem engedtem meg magamnak, hogy valaki mással legyek, mint a saját pasimmal.

Egyébként az ilyen klubokba járok többnyire társadalmilag magasan pozicionált emberek, az esetek túlnyomó részében férfiak, akik egyedül, esetleg a szeretőjükkel vagy a szeretőikkel jönnek, mert a család című dolog már régen nem működik náluk, mert otthon évek óta nem élnek nemi életet. Egyébként Franciaországban egy-két évtizede amúgy is az a jellemző, hogy már senki nem baszik otthon, senki nem csinál semmit otthon, meg különben

is, általában nem történik semmi sem az emberek életében. De sokan tudják, hogy vannak ezek a helyek, és ide elmennek, elvisznek egy-egy csajt, és akkor azt hiszik, beléptek a kánaánba. Aztán persze van egy nagyon-nagyon minimális százaléka ezeknek az embereknek, ők a legzseniálisabbak, akik igazi, mély szenvedélyből járnak oda, akik számára a szex olyan, mint a kábítószer, akik szexaddiktok, s megőrülnek attól, hogy körülöttük mindenki baszik, s hogy ők is basznak, s a lét nem más, mint egy óriási ejakulatív, libidinózus vágybeteljesülés. De, mondom, az ilyen elszántan, szenvedélyesen szélsőségesek aránya minimális, mivel a többség szexuális nyomorából kifolyólag jár oda, vagy azért, mert öreg-asszony, s máskülönben már senki nem volna hajlandó őt megbaszni, itt pedig mégiscsak joggal remélheti, hogy a félhomályban számára is jut majd egy-egy részeg betevő fasz. Ezek a helyeken ugyanis nem illik nem megbaszni a nőket.

Ezek a klubok persze nem keverendők össze a szexuális forradalom kommunáival, hiszen a kommunákban együtt éltünk, együtt csináltunk mindent, elvileg szerettük egymást, szabadok voltunk, miegymás... A klubokban is együtt baszik mindenki, csakhogy az már teljesen elidegenedett dolog, mivel az emberek nem ismerik egymást, nincs szeretet, csak a lecsupaszított perverzió. A szexuális forradalom és a kommuna egy ideológiával járt együtt. Az életet akartuk megváltoztatni, felszabadultnak hittük magunkat. A saját lakásunkban laktunk, s azt engedték be, akit akartunk, aki azonosult velünk, aki a mi generációnkba tartozott, s a mi értékrendünket képviselte. Az már egy másik kérdés, hogy amikor mi megéltük az úgynevezett szexuális forradalmat, mert én generációmban szinte valamennyien megéltük ezt Franciaországban, az olyan iszonyatos féltékenységgel, fájdalommal, szenvedéssel járt, hogy azt nem lehet elképzelni. Hiába baszott mindenki mindenkivel, s hiába nem volt még AIDS, eszméletlen fájdalmas dolog volt látni, hogy az én szerelmem mással baszik. Állandóan zsillettpege volt a zsebünkben, és sokszor tényleg nemcsak jelképes értelemben, hogy bármikor öngyilkosok lehessünk, ha a szenvedésünk már végképp elviselhetetlenné válik. Viszont hiába megy el az ember egy ilyen klubba, jóllehet elvileg ott is mindenki baszik mindenkivel, s én is akárkivel baszhatok, és az már legfőljebb csak az én személyes korlátom, hogy ezt sohasem tettem meg. Miképpen az is, hogy én mindig csak a pasimmal voltam, bár az is igaz, hogy azt a pasijaim sem engedték volna, hogy más is hozzám nyúljon. Az ilyen klubban nincs zsillettpege, nincs féltékenység, nincs semmi.

Ezeket a helyeket már esetlegesegek, piaci jellegűek a kapcsolatok. Annak idején szerintem sokkal inkább a részvétel, illetve a részvétel révén lehetővé tett azonosulás volt számunkra a fontos. Ha okoskodni akarnék, azt is mondhatnám, hogy ez a klub egy ilyen posztmodern dolog, mivel nem annyira az azonosulás és a ténylegesen átélt szexuális öröm, hanem mindennek a látványa válik fontossá. A vizualitás kerül előtérbe, az lesz meghatározó. Akkor, amikor még a zsillett úgymond a zsebünkben volt, legalább volt valami illúziónk, hogy felszabadulhassunk, hogy megismerhessünk addig ismeretlen dolgokat. S ezt még akkor is vállaltuk, ha kurvára szenvedtünk tőle. Most már nem szenvedünk, csak látunk és nézünk. Vagyunk is, meg nem is. Stimulált szimulakrumokká váltunk. Annak idején eszünkbe se jutott fizetni azért, hogy valakivel szeretkezzünk. Ezekbe a klubokba pedig ötszáz frank a belépő, plusz a fogyasztás. Ez óriási különbség. Az üzlet behatolt ebbe a világba is. Bár, ha belegondolunk, az is igaz, hogy az ilyen klubok nem a szexuális forradalom után születtek, hanem még a háború előtt. A két háború között ugyanis már léteztek ezek Franciaországban, különösen Párizsban. Tehát nem árt óvatosan bánni az okoskodó általánosításokkal.

Amikor ezekre a dolgokra gondolok, borzasztó depressziós leszek. És biztosan azért idealizálom a gyermekkorom világát is, mert amióta a mostani élettársammal élek, nagyon belesüppedtem az ő mélyen és teljesen szeretet nélküli francia családi világába. Mert nem igaz, hogy otthon nem voltak szenvedések. Csak éppen, most, utólag, borzasztó hálás vagyok minden szeretetért, amit valaha is kaptam. És sokszor gondolok arra, hogy miért nem

találtam magamnak egy kétszáz holdas magyar parasztot, néhány tehénnel, s miért nem éltem le az életemet otthon, hét gyerekkel. Miért nem fejtem a teheneket? Miért nem tudtam nyugodtan megmaradni a fenekemen? Aztán persze rájövök: nyilvánvaló, hogy a nagyapám-féle pasit nem Franciaországban és nem a huszadik század végén kellett volna keresnem. Azt utálok a legjobban, hogy a mostani életem, ahogy belegondolok, ugyanolyan strukturálatlan, mint az egész világ. S úgy érzem, én már csak egyetlen egy helyen tudok rendet teremteni: a filmen. Szerencsére ott azért még mindig nagyon nagy rend van.

Michel találta ki, hogy fényképezzek, de komolyan csak nyolcvannégyben kezdtem el fotózni. Az egész úgy kezdődött, hogy még a hetvenes években valaki meglátott, és elkezdett fotózni mint modellt, majd a világ leghíresebb fotósai orra-szájba fényképeztek engem meg Michelt, meztelenül is. Mi voltunk a legszebbek. Tulajdonképpen én úgy tanultam meg fényképezni, hogy engem fényképeztek. Azért szerettek bennünket, mert a testünk olyan szép volt, mint a klasszikus görög szobroké. Akkor derült ki egyébként számomra, hogy nem kell nagynak lenni ahhoz, hogy az ember szépnek látsszon. És így, modellként sokkal többet lehet tanulni, mintha asszisztens lettem volna, mivel egyrészt láttam a rólam készült fényképeket. Másrészt egy fotós soha nem mondja meg az asszisztensének, hogy nézzél már bele a lencsébe, nézd meg, mit látok. Nekem viszont, a modellnek, megmondja. Ezenkívül már csak egy kis technikát kellett megtanulni, és máris mindent tudtam. Az aranymetaszt pedig, ami a fotó lényege, ösztönösen éreztem. Persze ahhoz, hogy jó fénykép szülessen, mindig kell egy mágikus pillanat is. Meg kell érezni, meg kell látni a lényegét. Meg lehet tanulni fényképezni a világ legnagyobb fotósiskolaiban is, nagyon szép fényképeket is csinálnak az ott végzetek, a baj csak az, hogy a legtöbb esetben azok a képek nem szólnak senkiről meg semmiről.

Azért kezdtem el fényképezni, mert minden Wim Wendersről készült fotót utáltam, és elhatároztam, hogy le fogom őt fényképezni, mégpedig jól. És tényleg megcsináltam. Ugyanez történt Marguerite Durasszal is. Eleinte csak filmrendezőket meg írókat fényképeztem, de amikor meghalt a bátyám, utána egy jó ideig nem fényképeztem embereket, csak az Északi-Jeges-tengert meg sivatagokat. Akkor ezeket úgy neveztem, hogy üres kereteket fényképezek. Később gyerekeket kezdtem fényképezni mindenhol a világon, amerre jártam, mivel egy időben rengeteget utaztam. Így tértem aztán vissza az emberekhez. Az utazások közben sok nagy riportot is csináltam, de nagyon elkezdtem utálni őket, mert ezeket ilyen turisztikai jellegű újságok számára készítettem, s rájöttem, hogy nincs semmi értelme az egésznek. Akkor abbahagytam az utazást. A filmrendezők fényképezését is abbahagytam. Aztán egyszer, egy depressziós pillanatomban bementem egy színházba, s úgy döntöttem, hogy mostantól fogva én választom ki a világot, és nem a világ választ ki engem. Úgy döntöttem, mostantól csak oda megyek, ami engem érdekel. Ha megkérnek, használhatják a sajtóban is a színházi fotóimat, de ezek nem arról szólnak, hogyan üvölt a színész, hanem valahogy a színház egészéről.

Én nem faszként használom a fényképezőgépet, hanem pontosan úgy fogom fel, mint egy női nemi szervet. Az objektív, miként a vagina, kinyílik, s az érzékeny anyag megtermékenyül a fény-sperma által. Utána előhívom, azaz megszületik a gyerek. Lehet, hogy a paparazzik, akik jönnek a hat kilométeres objektívjeikkel, fallikus szerszámot használnak. Am számomra a fényképezés egy minden tekintetben nőies folyamat, egy megtermékenyülés-, előhívás-, megszületés-kapcsolat. Susan Sontagnak van egy könyve a fotográfiáról. Ő is azt mondja, hogy a fényképezőgép egy fallikus eszköz. Ez szerintem nem igaz. Én ugyanis mindig úgy érzem, hogy hozzám tartozik a gép, az én testem része. És ezért egyáltalán nem agresszív eszköz, hanem éppen ellenkezőleg, valami nagyon lágy, befogadó, nőies dolog.

Rengeteg nagyon érdekes történetem van a fotózással kapcsolatban. Egyszer például jöttem haza a Jeges-tengerről. Kivettem a filmet. Amikor kiveszem a filmet, mindig letépek a

végét, hogy tudjam, hogy az egy elhasznált film. És volt egy olyan dia, aminek nem volt letépve a vége. Ezért azt hittem, hogy biztos nincs elhasználva. Akkoriban került be a lakásba rengeteg tükrök, mindenhová. Furcsa helyzetekben és helyeken voltak ezek a tükrök, s ezekben saját magamat fényképeztem – fényképezőgéppel együtt, meztelenül, így-úgy. És amikor beadtam előhívni a filmet, akkor láttam, hogy az én testem rá volt fényképezve a jégtáblákra, a jégkockákra, mindenre. Fantasztikus volt. Egyébként ugyanaz a gyönyör számomra a jégtábla, mint a sivatag vagy a legszebb férfiarc vagy emberi test. Az a pillanat, amikor előhívom, fantasztikus. Én egy anyaálat vagyok, s ezt különösen szeretem. Tiszta kémia.

Vagy egy másik sztori. A velencei filmfesztiválon történt. Antonioni volt a zsűri elnöke, valamikor a nyolcvanas évek elején. Le akartam fényképezni, de mivel öregedtem, nem nagyon tudta elviselni, hogy fényképezik, és egy ilyen fesztiválon mindig van legalább hét-száz paparazzi. Egy nagyon szép kék ing volt rajta, s különben is nagyon szép kék szeme volt. Mondtam, jó volna, ha odamennék az uszoda mellé, mert annak a vizét szeretném háttérnek. Erre odajött velem az uszoda mellé, s mutatta, hogy két fényképet csinálhatok róla. Megcsináltam a két fényképet, utána elengedtem. Nem hitt a szemének. Egy percig meg sem mozdult, s utána azt mondta: ő ilyet még nem látott, hogy azt mondja egy fényképésznek, hogy két fénykép, s az két darab fényképet csinál, nem két tekerceset. Onnantól fogva, bárhol meglátott, mindig odaintett, hogy csókolom. Ez valamikor augusztus végén, szeptember elején történt. A következő februárban volt egy kiállítása a festményeiből Párizsban, a fnac-ban. Ott voltam, s volt nálam egy kis automata fényképezőgép. Odakerültem mellé, s le akartam fényképezni. Erre rám mosolyog, s azt mondja nekem: maga már megcsinálta rólam *azt* a két fényképet. Hat hónappal később! Ezek így belevésődnek az ember agyába. Lett egy ilyen viszonyunk, kettőnknek.

Vagy hogy is hívják azt a buzi színészt? Az meg Cannes-ban volt. Ja igen, Dirk Bogarde! Ő volt a zsűrielnök. Megyek el a fesztiválpalota előtt, s látom, hogy két-három fiatal fiú elkezdte fényképezni. Hát bevág az egyiknek egy akkorát, hogy az majdnem elájul. Erre mindhárom elhúz egy pillanat alatt a fenébe. Én ott állok. Ez is ott áll, néz rám, néz rám, s nem mondja, hogy fényképezem le, csak várja. Ott áll, vár, néz, s velem marad. Meg nem mozdulna. Egy öreg buzi. Szóval ez valahogy szinte mindig bejön, s nemcsak a pasasokkal, hanem tulajdonképpen a csajokkal is. Persze velük azért sokkal nehezebb.

Apropó, buzik. Én azért imádom a homoszexuális fiúkat, mert soha nincs semmi probléma közöttünk, nincs csábítás, nincs velük semmi gond, semmiféle bizonytalanság, kétértelműség, hanem csak eszméletlen mély, gyönyörű kapcsolatok vannak. Minden a helyén van. Persze, tudom, többfajta homoszexuális férfi van: van, aki felvállalja, van aki kurva szarul van tőle, rejtegeti és szorong miatta. Én azt a buzit szeretem, aki vállalja, hogy ő buzi. Ő, attól a pillanattól kezdve, hogy vállalta, ugyanolyan férfi a számomra, mint bárki más, csak éppen ő nem csajokkal baszik, hanem fiúkkal. De amúgy tők helyén van nála minden. Szerintem egyébként ők sokkal jobban szeretik a nőket, mint a heteroszexuális férfiak, mivel egyrészt nem félnek tőlük, másrészt tisztelik őket, harmadrészt az érzékenységük valahogy kommunikál a nőkével, és jórészt mentesek a macsó viselkedési késztetésektől. Ebből adódóan egy nő könnyebben viszonszeretheti őket. Baromi fontos, hogy egy buzi férfi és egy nő kapcsolatában nincs rivalizálás és hatalmi harc a férfi és a nő között, ami egy virilis macsó férfi és egy nő közötti szerelmi viszonyban mindig megtalálható. Még a legjobb kapcsolatban is, és nemcsak a korzikaiaknál, hanem akkor is, ha a pasi svéd entellektüel. Sőt, azt mondanám, hogy ez egyenesen föltétele a jó szerelmi kapcsolatnak, és ezért van az is, hogy a legörültebb szerelmek halálra is vannak ítélve. Hiszen a csábítás, mint a macsizmus alapja, lényegénél fogva teljesítménykényszert jelent. És ez rettentő kemény dolog.

Vagy egy újabb sztori, a Wim Wenders... Az a sok Wenders-kép, amit csináltam, kétórai munka eredménye. De már találkoztunk előtte, beszélgettünk, meghívott, elmentünk sétál-

ni, óráig fagyiztunk meg ilyenek. Volt egy nagyon rossz buli, amit a Frédéric Mitterand rendezett Cannes-ban, egy körvillában, és én nagyon utáltam, főleg, mivel abban az időben teljesen absztinens voltam. Ezért aztán kimentem az erkélyre, és leültem egy ládára. A láda mellett volt két hatalmas alumínium fazék, olyan, mint régen Magyarországon a menzákon. Egyszer csak leül mellém egy hatalmas nagy fekete esőkabátban egy pasi. Odanézek, Wim Wenders volt. Erre mondom neki, csak így unottan, hogy hát ezek a lábasok pont olyanok, mint a magyar menzákon. Az egész fiatal korom tele van ezzel. Rám néz, s azt mondja: ühüm. S akkor elmesélt egy nagyon furcsa magyar epizódot az életéből, ami maga egy film. Magyarországon akarta forgatni *A kapus szorongása a tizenegyesrúgás előtt* című filmet. Elment Magyarországra. Nem jött végül is össze. Utána ment ki a repülőtérré, és megállt valahol Kőbányán, egy lakótelepen. Kiszállt a taxiból, mert még volt egy kis ideje, és sétált egyet. Minden tök kihalt volt, mindenki elment dolgozni. Megy körbe, s egyszer csak valaki kinyit egy ablakot, s elkezd üvöltve énekelni: „baby, you can ride my car”. És erre az élményre a Wim Wenders tíz vagy húsz év elteltével is pontosan emlékezett, olyan mélyen bevésődött számára. Soha nem felejtette el.

Nyolcvannégyben Wenders egyszer bement a *Les cahiers du cinema* szerkesztőségébe, amikor a *Paris, Texasszal* megnyerte Cannes-ban az aranypálmát. Ez tizennégy éve volt. A *Cahiers*-nak volt körülbelül kétezzer képe Wendersről. Ebből hetet én csináltam. A Wenders bemegy, kiválasztja a hét képet, s azt kérdi: ezek a Kati fényképei? Mondja neki a főnök, hogy igen, azok. Erre mondja a Wenders, hogy soha életében olyan fotószeánszon nem vett részt, mint velem, s most látja is, hogy mi jött ki belőle. Bement, ránézett, s rögtön tudta, hogy a kétezzer kép közül melyik hetet csináltam én. Ezt a főszerkesztő mesélte nekem. S akkor a szerkesztőségből elvitte magával az összes képet Ausztráliába, s azokat tetette bele az ausztrál újságokba. Utána mindet megvette tőlem. Aztán, amikor később kiadta a *Paris, Texast* könyv formában is, az én nevem az utolsó szó a könyvben, mert az én portrém van benne.

Vagy az Antonio Gades. Azt mondtam, hogy én meghalok, ha nem fényképezhetem le. Én annyira szerelmes voltam abba a pasiba, de annyira, pontosan úgy, mint a kamaszok a filmsztárokbá. És akkor végre elintézte nekem valaki, hogy egyik nap, amikor Párizsban lépett fel, pontosan este nyolc órakor bemehessek az öltözőjébe, s akkor lesz öt percem arra, hogy lefényképezem. Öt perc. Bemegyek. Beszél franciául. Azt mondja: öt perc, egy perccel se több, mert nyolc óra harminckor a színpadon kell lennie. Mondanom sem kell, tizenöt perc késéssel kezdték az előadást! A végén már az volt a baj, hogy nem volt nálam több film. Képtelen volt otthagyni engem! És annyira mágikus a jelenléte ezeken a fényképeken, hogy azt nem lehet elmondani! Azt tényleg látni kell! Világ életében fényképezték, de soha nincs jelen azokon a fényképeken. Mindig valahol máshol van. És az én összes fényképeimen száz százalékosan jelen van. Hihetetlen!

A Depardieu-t is fényképeztem. Őt már régebből ismertem. Aztán egyszer egy forgatáson három vagy négy napig együtt voltunk Indiában. Én azért voltam ott, hogy a filmforgatásról készítsék a stáb számára fényképeket. Depardieu azt mondta, hogy őt nem lehet Nikonnal lefényképezni, csak Leicával. Hát mondom, öreg, akkor nem fényképezlek le. Nagy ügy. Különben is, megvan már nekem a Depardieu-képem. És akkor az lett a dolog vége, hogy ő fogta meg a Nikont, és ő fényképezett le engem a Nikonnal, mert már nem bírta ki, hogy mindenkit orra-szájba fényképeztem, csak róla nem voltam hajlandó egyetlen fényképet sem csinálni. És amikor tettem egy rossz megjegyzést a magyar borokra, azt mondta, hogy menjek a francba, mivel a világ legjobb borai a magyar borok. Merthogy valamit Magyarországon forgatott, s bejárt a pincékbe a szőlősgazdákhöz. Azt most már egyébként az összes bennfentes francia is tudja, hogy a villányi borok a legjobbak a világon. Sokkal jobbak, mint a bordeaux-i borok. Ez nem vitás.

Vagy a jeges sztorik. Este érkeztem meg a jégtörő hajóra, s másnap hajnalban már kint ugrabugráltam a fedélzeten, mert isteniek a hajnali fények. A kapitány megáll a helikopter mellett, rám bök, s kérdi: te nem jössz velünk? Tudott egy kicsit franciául. Négyezer frankba került egy óra a helikopteren. És akkor mondtam neki, hogy persze, persze, csak bemelegyek filmért. És akkor fölszálltam velük. Kikötöttek a helikopter oldalára. Pedig nem is ismert, nem tudta, hogy tornász voltam, s akrobata vagyok. Ez a bizalom azonnali volt közöttünk. Akkor készítettem talán a legszebb fényképeimet, amit senki nem ért, az egész jeges világról. Attól a pillanattól kezdve mindig azt mondta a kapitány, hogy ő mindent megcsinál nekem, amit csak akarok, bármikor fölvisz a helikopterrel, mert neki úgyis túl sok dízelolaja vagy mije van arra, hogy fölszálljon.

Még valami... Mert bármennyire is fontos dolog a fényképezés az én életemben, én mégis csak azt gondolom, hogy én azért elsősorban anya vagyok, s minden csak ezután jön. A franciák azt mondják, hogy ez abnormális. Nekem nagyon komoly problémáim voltak a fiúkkal a lányommal való kapcsolatom miatt, mivel a legtöbben nem bírták elviselni a közöttünk lévő szimbiózist. Szerintem ez most már egész életünkben így lesz. Tíz percig nem tudunk egymás nélkül létezni. Én már biztosan nem élnék, ha nem lenne meg a lányom. Már nagyon régóta ez tart életben, mert ez az, ami a legjobban érdekel. Nem tudom, hogy a férfiak egyáltalán meg tudják-e érteni, hogy egy nő mennyire képes szeretni a gyereket. Nekem például az anyámmal az összes problémám akkor oldódott meg, amikor megszülettem a lányomat. Nem volt még egy hetes sem, amikor rájöttem, hogy mit érez egy anya a gyermeke iránt, mit jelent a félelem, a féltés, s mik ezek az iszonyatos szorongások. Ez baromi fontos. Emlékszem, még a nagynénémnek is telefonáltam, hogy elmondjam neki, megértettem az anyámat.

Már az első pillanattól fogva tudtam, hogy az életem során mennyire fontos, szükséges, mély, szóval életfontosságú lesz számomra, hogy van egy lányom. Tudtam, milyen fontos lesz a legkisebb apróság is. Az, hogy a szoba egyik sarkából átlép a másikba. Tényleg olyan kapcsolatom van a kislányommal, hogy nem nagyon láttam ilyet közelről se Magyarországon, se Franciaországban. Köztünk is abszolút bizalom és egymásrautaltság van mindenben. Attól kezdve, hogy milyen színű zoknit veszek fel, addig, hogy az adott barátomat meghívhatom-e, vagy hogy ide vagy oda elmenjek-e vagy sem. Abban a pillanatban, hogy velem egy pasi rossz vagy gonosz volt, ki tudta utálni a házból. De ha én szerettem, s ő véletlenül nem szeretett valakit, azt soha nem mutatta ki. A lányomnak két fiúja volt eddig, s mindkettővel ilyen szerelmes anyai viszonyba kerültem. És most bejött a nagy, szentmiklósi szerelem. Hát nem különös? Ezek számomra is nagyon fontos kapcsolatok. Én a lányom első fiújával ott tartok, hogy állandóan föl hív telefonon, ha bármi baja van.

Először azt akartam, hogy táncoljon, mert borzasztó jól táncolt. Nem akart színésznő lenni, de most megint az akar lenni, miközben három éve divattervező gyakornokként dolgozik. Nagyon tehetséges, de utálja, nem akar ebben a milióban maradni. Most éppen semmit nem akar. Ezt az iskola rontotta el, mert az gyűlöltette meg vele ezt a miliót. De én már akkor is boldog leszek, ha azt elérem, hogy ezt az iskolát végigcsinálja, mert ez is jobb, mint a semmi. Ő nagyon tehetséges, de rengeteget szenvedett életében, mert egyedül voltunk, meg nem volt pénz, s a legszarabb szituációkba kerültünk, miközben azért mindig megmaradt a humorunk, a jó közérzetünk. Az egyik pszichiáterem azt mondta, hogy olyan szűrőt tettem a gyerekem és magam közé, hogy amennyire én tele vagyok halállal, a gyerek annyira van tele étellel. Nem is szívesen beszélek erről.

Igen, ez egy másfajta viszony, s valamilyen módon ez is ennek az úgynevezett szexuális forradalomnak a következménye, hogy a családi viszonylatok helyébe más, individuális alapú személyközi kapcsolatok lépnek. A mai húszévesek generációja is egészen más. Ők természetesnek tartják a koton használatát, magától értetődő módon beszélnek a szexualitás-

ról, józan fejjel számolnak a lehetséges kockázatokkal is, ugyanakkor képesek megteremteni maguknak az élményszerzés lehetőségét. Ez egy baromi nagy változás, ugyanis ők már képesek racionalizálni a szexualitást. Számukra már a világ legtermészetesebb jelensége, hogy a családok fölborultak, átalakultak. Hogy nincs apa meg anya, hanem élettársak, barátok, alkalmi társutasok vannak a szülők életében. Az a kizárólagosság és monogámia, amelyen korábban a család alapult, s ami a nagy generáció színrelépése előtt a kapcsolatokat jellemezte, végképp megszűnt, s ezen ők egyáltalán nem csodálkoznak. Ez is a szexuális forradalom következménye. Csak hát ezt, sajnos, mi, szülők, kurvára megszenvedtük. A férfiak is és a nők is.

Ezer alkalmam lett volna arra, hogy fényképészként világsztár legyek. Soha nem használtam ki. Miért? Tényleg világhírű fotókat csináltam. Rengeteg portrém, meg a jeges kiállításom képei is a világ legkülönbözőbb vasárnapi újságjainak címlapján jelentek meg. De, ki tudja, miért, én minden siker alkalmával úgy leblokkolok, mintha meg kellene magamat büntetni. Talán a túlzott református neveltetésem is közrejátszik abban, hogy bármi jó történik velem, én rögtön büntudatot érzek. Nem tudom. Én mindenkinek azt mondom, hogy legyen pozitív, csak éppen a saját magam életében nem tudok pozitív lenni. Azt keresem tizenöt éve, hogy hol és mit rontottam el, hogy miért kell nekem egyfolytában magamat büntetni. Most már egyre jobban sejtem, hogy ebben nagy szerepe volt annak a fejemben lévő nagyapai férfiideálnak is, amivel testi valójában valahogy egyszerűen soha nem tudtam összeakadni. Lehet, hogy én vagyok túl igényes, vagy én akarok mindent abban a pillanatban elrontani – nem tudom. Végül is néha azt gondolom, hogy az összes pasi, aki keresztülment az életemen, olyan volt, mintha csak egyetlenegy pasi lett volna. Ezek a jó pillanataim, amikor ezt gondolom. Azt az egyetlenegy ideált kerestem mindvégig, s a sok pasiból talán most már végre össze is tudom rakni.

Párizs, 1998. november–december.